

1920 M. GEGUŽĖS 15-OJI – STEIGIAMOJO SEIMO SUŠAUKIMO ŠVENTĖ

DR. AUDRONĖ VEILENTIENĖ

2020 m. gegužės 15 d. sukanka 100 metų, kai Kaune buvo sušauktas Lietuvos Steigiamasis Seimas ir įvyko pirmas posėdis, kuriuo prasidėjo trumpo, vos šešerius metus gyvavusio, modernios Lietuvos Respublikos parlamentarizmo laikotarpis. Šia proga „Parlamento studijos“ publikuoja Lietuvos Vyriausybės laikraštyje „Lietuva“ paskelbtą Steigiamojo Seimo atidarymo iškilmių aprašymą¹. Tuo metu laikraščio redaktorius buvo Klaipėdos krašto lietuvis Vilius Gaigalaitis.

Istoriografijoje Steigiamojo Seimo atidarymo šventė nėra išsamiai analizuota. Emigracijoje apie šią šventę monografijoje rašė istorikė Vanda Daugirdaitė-Sruogienė², keliais sakiniais „Lietuvos Steigiamojo Seimo (1920–1922 metų) narių biografinio žodyno“ įvardiniame straipsnyje paminėjo Liudas Truska³. Steigiamojo Seimo sveikinamųjų kalbų patosą „Parlamento studijose“ analizavo kalbininkė prof. Regina Koženiauskienė⁴. Straipsnis buvo skirtas Steigiamojo Seimo 90-mečiui. Kaip priedai prie straipsnio publikuotos kai kurios valstybės ir visuomenės veikėjų kalbos: vyskupo Juozo Skvirecko kalba Kauno katedroje, kunigo Juozo Tumo kalba per ažuoliukų sodinimo ceremoniją, Lietuvos prezidento Antano Smetonos kalba atidarant pirmąjį Steigiamojo Seimo posėdį Kauno teatre, Pirmojo Steigiamojo Seimo posėdžio pirmininkės Gabrielės Petkevičaitės kalba ir Steigiamojo Seimo pirmininko Aleksandro Stulginskio kalba.

¹ Steigiamojo Seimo atidarymo šventė. *Lietuva*. 1920, gegužės 18, Nr. 107, p. 1.

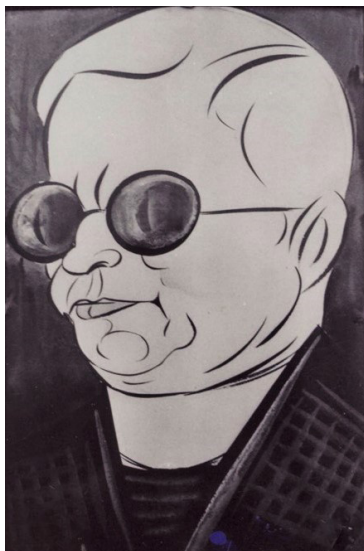
² Daugirdaitė-Sruogienė, V. *Lietuvos Steigiamasis Seimas*. New York, 1975, p. 51–54.

³ Truska, L. Steigiamasis Seimas ir jo vieta Naujųjų laikų Lietuvos istorijoje.

⁴ Koženiauskienė, R. Steigiamojo Seimo sveikinamųjų kalbų patosas. *Parlamento studijos*, 2011, Nr. 10.

1920 m. gegužės 18 d. „Lietuva“ detaliai aprašė Kauno namų ir gatvių papuošimą, nepalankias oro sąlygas, nesugadinusias dalyviams pakilios nuotaikos. Vos keliais sakiniais rašoma apie šv. Mišias ir karinį paradą, tačiau daug dėmesio skirta ažuoliukų sodinimo šventei ir ceremonijos metu pasakytoms kalboms. Aprašyme pateiktos kiek sutrumpintos prezidento Antano Smetonos, Vydūno ir J. Tumo kalbos. Visa J. Tumo kalba buvo paskelbta jo raštuose⁵ ir, kaip minėta, „Parlamento studijose“.

Šventės aprašymas rodo, kaip tuo metu buvo suvokiama Steigiamojo Seimo reikšmė, kokios valstybinių iškilnių tradicijos formavosi atsikūrusioje valstybėje, atskleidžia visuomenės požiūrį bei valstybės ir visuomenės veikėjų prioritetus, išryškėjusius sveikinimo kalbose.

Vaižgantas. Dail. Elmaro Jaanimägio (1907–1937) šaržas (iš Maironio muziejaus fondo).

⁵ Vaižgantas, *Raštai*. Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 1999, t. 11, p. 59–61.